

Participatieplan Ontwikkeling Watertorenterrein Sliedrecht

Watertoren BV

CONCEPT d.d. 9 december 2019

1. Inleiding

Het terrein rond de Watertoren in Sliedrecht en het naastgelegen terrein van de oude scheepswerf liggen al lange tijd braak. In de loop der jaren zijn deze beide terreinen samen 'het Watertorenterrein' gaan heten. Al sinds 2003 is vastgelegd dat er op het Watertorenterrein woningbouw gaat komen. Pogingen om tot besluitvorming te komen over de toekomst van het terrein zijn tot dusver op niets uitgelopen.

De afgelopen jaren is een grote behoefte aan woningbouw ontstaan. In de regio, met de Drechtsteden, heeft de gemeente Sliedrecht afspraken gemaakt om de woningbouwproductie te verhogen. Deze afspraken staan beschreven in de woonvisie Drechtsteden 2017-2031. In de woningmarktverkenning Sliedrecht 2018-2031 en in de Ontwikkelingsvisie van Sliedrecht d.d. 18-4-2019 is het Watertorenterrein als (één van de) beoogde woningbouwlocatie(s) aangewezen.

De gemeente Sliedrecht heeft met de eigenaar/ontwikkelaar (Watertoren BV) afgesproken de woningbouwontwikkeling op het Watertorenterrein na de zomer van 2019 weer op te starten om hiermee het gebied een nieuwe woon- en recreatiebestemming te geven en verdere verpaupering tegen te gaan. Op 29 oktober 2019 heeft de gemeenteraad hiervoor richtinggevende kaders vastgesteld.

De tijd waarin deze ontwikkeling plaatsvindt is veranderd. We staan aan de vooravond van nieuwe regelgeving in het ruimtelijk domein (de Omgevingswet). Deze nieuwe regelgeving geeft juridische kaders aan het veranderende samenspel tussen overheid, markt en samenleving en geeft partijen een meer gelijkwaardige positie. Participatie is in de nieuwe wet de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer.

De gemeente wil graag anticiperen op deze wet en heeft gesteld dat Watertoren BV verantwoordelijk is voor het participatieproces van deze ontwikkeling. Daarmee ligt ook de verantwoordelijkheid bij Watertoren BV om voldoende draagvlak voor de plannen bij belanghebbenden te verkrijgen. Omdat dit voor zowel gemeente Sliedrecht als Watertoren BV als belanghebbenden een nieuwe manier van gebiedsontwikkeling is, heeft de gemeente aangegeven met een positieve en helpende grondhouding haar positie als bevoegd gezag te willen invullen.

Dit participatieplan is geschreven met de kennis van nu (eind 2019) en dient te worden gelezen als een werkdocument (en niet als een contractstuk). Het participatieplan biedt een duidelijke richting voor participatie, waar Watertoren BV zich voor zal inzetten en het gesprek over zal voeren met belanghebbenden. Watertoren BV stelt zich tijdens het participatieproces open voor invloeden 'van buitenaf'. Deze kunnen er gedurende het ontwikkelingsproces voor zorgen dat (delen van) dit participatieplan aangepast moeten worden.

2. Kaders gemeente

Door de gemeenteraad zijn op 29 oktober jl. 'Richtinggevende kaders voor de ontwikkeling van het Watertorenterrein' vastgesteld.

In het bijbehorende Raadsvoorstel (RV d.d. 24 september 2019) staat dat

'De ontwikkeling van het Watertorenterrein gaat terug tot de op 4 november 2003 met de Watertoren NV ondertekende intentieovereenkomst die voor de gemeente bindend is. In het coalitieakkoord 2018-2022 is vermeld dat aan een aantal project prioriteit wordt gegeven om de ontwikkeling te versnellen. Het Watertorenterrein is één daarvan.'

'Na jaren van stilstand heeft de ontwikkelaar het planproces weer opgepakt. Daarbij wordt geanticipeerd op de Omgevingswet. Zo is de ontwikkelaar zelf verantwoordelijk voor de participatie. ... De ontwikkelaar is verantwoordelijk om een maximum aan draagvlak te genereren, zowel politiek-bestuurlijk als in de samenleving. Het is voor de ontwikkelaar (en het participatieproces) belangrijk dat de raad begint met het vaststellen van richtinggevende kaders voor de ontwikkeling van het Watertorenterrein. Vervolgens zal de raad regelmatig door de ontwikkelaar worden betrokken bij de totstandkoming van het stedenbouwkundige plan. Over de wijze waarop en in welke fase van het vervolgproces dat gebeurt, wordt de raad separaat geïnformeerd.'

Het in het raadsvoorstel beschreven beoogd effect van de kaderstelling is:

'De ontwikkelaar in staat stellen om in de geest van de Omgevingswet en binnen de door de raad vastgestelde richtinggevende kaders een stedenbouwkundig plan op te stellen met een maximaal politiek-bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak.'

De vastgestelde (d.d. 29 oktober 2019) kaders zijn:

- a. het Watertorenterrein dient aan de functies wonen en recreëren invulling te geven;*
- b. het Watertorenterrein dient een visitekaartje van Sliedrecht te zijn;*
- c. de watertoren dient een functie te krijgen (liefst op het gebied van horeca zoals een restaurant) en ruimtelijk ingepast te worden, bij voorkeur met een relatie tot het water;*
- d. de hoogte van de gebouwen op het terrein dient in relatie te staan tot de beleving vanaf het dijklint en te passen bij 'de Sliedrechtse schaal';*
- e. het gebied van de voormalige Gantel dient ingericht te worden als 'tussenzone' tussen het dijklint en het Watertorenterrein;*
- f. uit een landschappelijk inrichtingsplan moet blijken dat het Watertorenterrein een robuuste groene invulling krijgt;*
- g. de oever van de Merwede moet openbaar toegankelijk en een zo veel mogelijk doorlopende looproute zijn vanaf de Rivierdijk;*
- h. er dient sprake te zijn van een goede, veilige verkeersontsluiting die draagvlak heeft bij omwonenden."*

3. Kaders ontwikkelaar

Voor Watertoren BV moet aan een tweetal randvoorwaarden worden voldaan om het Watertorenterrein binnen de gestelde kaders van de gemeente te kunnen ontwikkelen:

- Het plan heeft een hoogwaardige stedenbouwkundige kwaliteit en een bijzondere architectonische uitstraling.
- Het plan is kwalitatief hoogwaardig, financieel haalbaar en technisch uitvoerbaar.

4. Uitgangspunten participatie

De gemeente wil graag anticiperen op de Omgevingswet (inwerkingtreding per 1-1-2021) en heeft gesteld dat Watertoren BV verantwoordelijk is voor het participatieproces van deze ontwikkeling.

“Eén van de doelen van de Omgevingswet is het versnellen en verbeteren van besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving. Dit staat of valt met de uitvoering van de wet. Bij de totstandkoming van de wet is uitdrukkelijk aangegeven dat alleen een nieuwe wet niet voldoende is voor het slagen van de stelselherziening. De bestuurlijke cultuur, de kennis en kunde van bestuurders, ambtenaren en initiatiefnemers zijn minstens zo belangrijk. Onderdeel van de bestuurscultuur is het versterken van de positie van private partijen bij de besluitvorming en ruimte bieden aan initiatieven. Hiervoor is nodig dat bestuurders en ambtenaren de wil hebben om de fysieke leefomgeving integraal te benaderen, open staan voor initiatieven en de participatieve aanpak toepassen. Burgers en bedrijven worden uitgedaagd om initiatieven te nemen en bestuurders en ambtenaren kijken met een open blik naar de leefomgeving in zijn geheel.” Uit: toelichting Omgevingsbesluit.

In de Omgevingswet (Omgevingsregeling, art 7.4) staat beschreven dat participatie een aanvraagvereiste is voor een Omgevingsvergunning. In de wet is opgenomen dat de initiatiefnemer hierbij aangeeft of, en zo ja hoe derde partijen bij het project zijn betrokken en wat er met de resultaten van participatie is gedaan.

De Omgevingswet geeft niet aan hoe het participatieproces moet worden ingericht.

Voor het Watertorenterrein kiest Watertoren BV ervoor om bij de inrichting van het participatieproces gebruik te maken van de [Participatiewijzer van de Nationale ombudsman](#). Deze is ook als bijlage opgenomen bij dit plan.

Om de Participatiewijzer passend te maken bij de ontwikkeling en context van het Watertorenterrein, zijn een aantal aanpassingen nodig. De participatiewijzer is al enige jaren oud en (soms wat formeel ouderwets) geschreven vanuit de optiek van de overheid, waarbij consequent over ‘burgers’ wordt gesproken. In de ontwikkeling van het Watertorenterrein spreken wij niet over ‘burgers’, maar over ‘belanghebbenden’. Ook de participatiegraad/participatieladder is een overheidsinstrument en als zodanig geformuleerd. Watertoren BV kiest voor een formulering (meeweten, meedenken en meedoen) die meer recht doet aan de concrete activiteiten van de belanghebbenden in de beschreven

participatie. Waar in de participatiewijzer over gemeente wordt gesproken, geldt in dit geval dat de ontwikkelaar verantwoordelijk is voor de participatie.

Ondanks bovenstaande kritiekpunten biedt de participatiewijzer (met de aanpassingen) een goed houvast en is daarmee een helpende leidraad voor Watertoren BV, gemeente en belanghebbenden.

Goede participatie is volgens de Ombudsman bijvoorbeeld:

- Dat er bij de voorbereiding goed wordt nagedacht over de vorm van participatie die wordt gekozen: maak heldere keuzen vooraf.
- Dat de gemeente/ontwikkelaar ook echt geïnteresseerd moet zijn in en waarde hechten aan de bijdrage van de burger: zorg voor een constructieve houding.
- Dat er een goede informatievoorziening is tijdens het hele participatieproces: zorg voor actieve en adequate informatieverstrekking.

5. Verkenning participatieproces Watertorenterrein

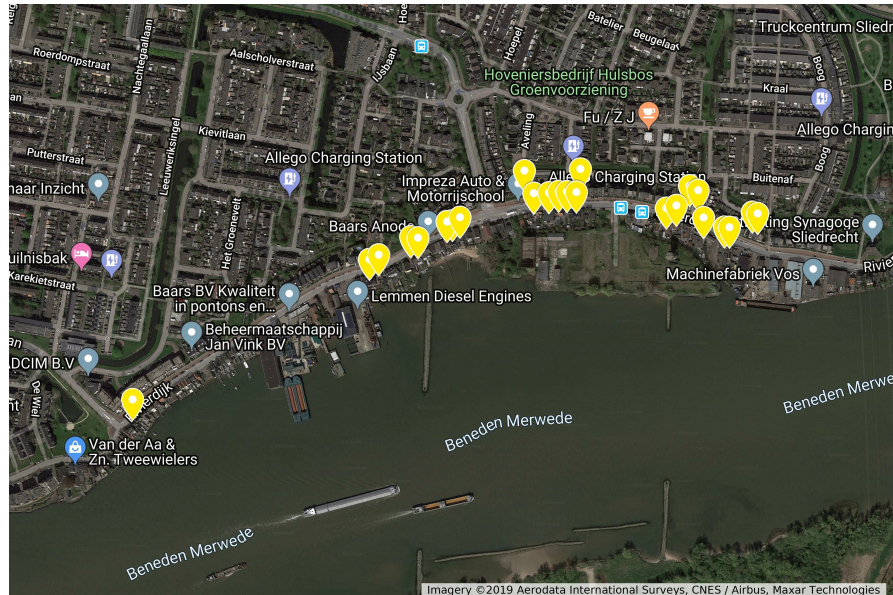
Voorafgaand aan het ontwikkelproces van het Watertorenterrein is tijdens de maanden juli/augustus/september 2019 een verkenning uitgevoerd om een goed participatieproces te kunnen ontwerpen. Het einde van het verkenningsproces (de kennismakingsbijeenkomst op 5 oktober 2019) is tevens de start van het ontwikkelproces. Kanttekening bij deze verkenning is dat tijdens de verkenning niet alle belanghebbenden gesproken zijn. Bijvoorbeeld toekomstige bewoners zijn nog niet goed in beeld gebracht. Ook overheden als RWS en het Waterschap /Rivierenland zijn, hoewel wel uitgenodigd voor een kennismaking, nog niet nader gesproken. Niet alle bedrijven en andere eigenaren langs de Rivierdijk zijn gesproken.

5.1 Vorm van verkenning

De verkenning bestond uit:

- Locatiebezoek (Watertorenterrein, omgeving, Sliedrechts museum)
- Bureauonderzoek
 - o Woningmarktverkenning Sliedrecht 2018-2031
 - o Sliedrecht Ontwikkelingsvisie 18-4-2019
 - o Dijkvisie 2017-2027
 - o Woonvisie Drechtsteden 2017-2031
 - o Eindrapportage nadere analyse dijkversterkingsvarianten Rivierdijk west.
- Bilaterale gesprekken
 - o Zaakwaarnemer Watertoren BV
 - o Ontwerpers West 8
 - o Projectregisseur gemeente Sliedrecht
 - o Wethouder Sliedrecht
- Stakeholdersanalyse
 - o D.d. 9 juli jl. Gemeente Sliedrecht (ambtelijk) en West 8

- Kennismakingsgesprekken bewoners Rivierdijk

- Kennismakingsbijeenkomst Watertorenterrein 5 oktober 2019

Op zaterdagmiddag 5 oktober gingen de hekken van het Watertorenterrein tijdelijk open. In een grote tent was er de gelegenheid kennis te maken met elkaar, de bewoners rondom het terrein, de historische verhalen van de buurt en de watertoren, de ontwikkelaar, de ontwerper en de gemeente.

Ruim 200 mensen maakten hier gebruik van. 52 mensen namen de moeite om een inhoudelijke reactie of idee achter te laten. Soms geschreven, soms getekend. 21 mensen hebben zich opgegeven om zelf actief mee te willen doen in het vervolgproces.

5.2 Inhoudelijke resultaten verkenning

Algemeen:

- Partijen (let op eerder gemaakt kanttekening, dit zijn niet alle belanghebbenden) die gesproken zijn tijdens de verkenning (gemeente, ontwikkelaar, ontwerper, omwonenden, andere belanghebbenden) erkennen de noodzaak tot ontwikkeling van het terrein en de Watertoren. Er zijn zowel voorstanders van woningbouw als voorstanders van een vooral recreatieve invulling van het gebied.
- Alle partijen die gesproken zijn tijdens de verkenning (gemeente, ontwikkelaar, ontwerper, omwonenden, andere belanghebbenden) zijn voorzichtig positief over het nu herstarten van het ontwikkelingsproces Watertorenterrein.
- Beelden over elkaar (omwonenden, bedrijven, gemeente, ontwikkelaar, ontwerper) zijn vaak beïnvloed door ervaringen uit het verleden en zijn overwegend negatief en zonder vertrouwen. De wens bij allen is om dit te verbeteren.

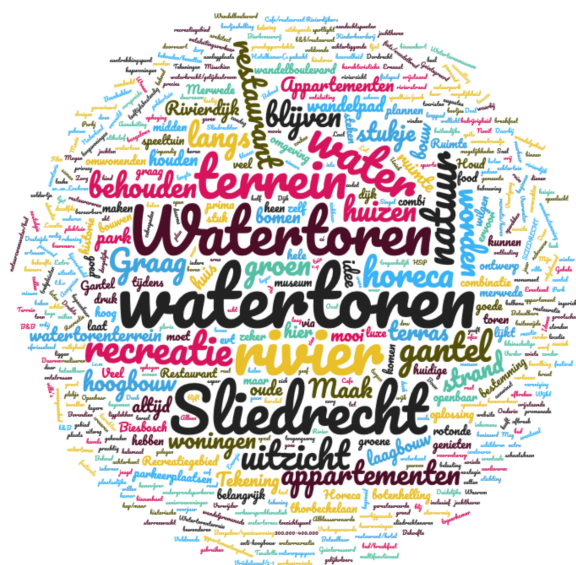
Stakeholdersanalyse:

- Aan de hand van het vraagstuk en de belangen die spelen zijn de volgende stakeholders/belanghebbenden benoemd:
 - o Gemeente Sliedrecht (adviseurs/ambtenaren, bestuurders, raadsleden/politieke fracties/gemeenteraad)
 - o Watertoren BV (eigenaar, ontwikkelaar, ontwerper, procesbegeleiding)
 - o Bewoners Rivierdijk (direct aanwonenden en bewoners 'binnendijks')
 - o Stichting Rivierdijk Wijkt Niet
 - o Bedrijven Rivierdijk
 - o Bewoners Sliedrecht-oost
 - o Woningzoekenden
 - o Toekomstige bewoners Watertorenterrein
 - o Politie (m.b.t. handhaving Watertorenterrein)
 - o RWS (eigenaar en bevoegd gezag Beneden-Merwede)
 - o Provincie (bevoegd gezag, flora en fauna)
 - o Regio Drechtsteden (woningbouwopgave)
 - o Waterschap Rivierenland (waterkering Rivierdijk, bevoegd gezag)
 - o Weggebruikers Rivierdijk (ontsluiting Sliedrecht)
 - o Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (adviseur gemeente)
 - o Natuurorganisaties

Thema's inhoudelijk:

- Verkeersintensiteit en -veiligheid van de Rivierdijk. De verkeersafwikkeling via de Rivierdijk is nu al een groot knelpunt. Het wordt door omwonenden als een probleem ervaren dat verergert kan worden door woningbouw op het Watertorenterrein. Zij vertellen dat dit een (al lang lopend) probleem is dat alleen op gemeentelijk niveau kan worden opgelost.
- Waterkering. In de toekomst wordt de dijk (Rivierdijk-Oost) door het Waterschap Rivierenland versterkt. Inhoudelijke afstemming (hoe vindt de dijkversterking plaats

- Hoogte van bebouwing. Dit is een gevoelig punt voor alle partijen. Hoe hoog is hoogbouw, wat past bij Sliedrecht en het dijklint, hoe kan een statement in kwaliteit/toevoeging aan de Merwede/Sliedrecht worden gemaakt, hoogbouw niet bij Watertoren of 'ganzenstrandje'. Diversiteit is een gewenste kwaliteit die vaak wordt genoemd, hoe kunnen negatieve effecten van hoogbouw (bezonning, privacy, uitzicht) geminimaliseerd worden, hoe kan een positieve businesscase bereikt worden?
- Watertoren. Alle partijen wensen een mooie toekomst/herbestemming voor de Watertoren.
- Rivier. Het bereikbaar zijn/toegankelijk zijn van de rivier is een belangrijke waarde voor Sliedrechters. De ontwikkeling van het Watertorenterrein kan hier wellicht iets in betekenen. Er zijn veel vragen over de optie van bebouwing aan de westkant (het water bij het 'ganzenstrandje') en de rol van RWS hierin.
- Gantel. Geluiden over het herstellen van de gantel en de realiteitswaarde hiervan verschillen tussen de bewoners. Sommigen pleiten voor bevaarbaarheid, anderen pleiten juist voor dempen en vergroening.
- Uitvoering. Zorgen over de uitvoeringsfase betreffen vooral de toekomstige afwatering van het gebied, de funderingen van/en mogelijke schade aan de dijkhuizen. (Bijvoorbeeld door zandtransporten, veranderen van bodemdruk op het terrein etc.)
- Tijdelijk beheer terrein. Het terrein staat al jaren leeg, maar veroorzaakt op verschillende momenten (vooral tijdens de zomer) overlast. Vanuit een groot verantwoordelijkheidsgevoel van omwonenden zijn er zorgen over veiligheid van (veelal jonge) bezoekers, overlast van deze bezoekers, ontbreken van handhaving, stormschade en brandgevaar. Ook wordt de zorg over de staat van de Watertoren (en de veiligheid van omliggende woningen) groter.
- Natuur. Het thema natuur wordt genoemd in relatie tot de Biesbosch aan de overkant van de rivier, signaalpopulier (behoud van boom wordt genoemd) en de bevers in de buurt van de Watertoren.

Concept Participatieplan Watertorenterrein Sliedrecht d.d. 9 december 2019

Thema participatie:

- Direct omwonenden geven aan dat niemand zich om het gebied en de watertoren (en dus om hen) lijkt te bekommeren. Citaten: 'Wij zijn het vergeten stukje van Sliedrecht', 'Wij vangen de eerste klappen op van het terrein'.
- Het persoonlijke kennismakingsgesprek door Watertoren BV wordt als positief ervaren en voldoet in de behoefte om 'gezien' en 'gehoord' te worden. Het vertrouwen dat er ook serieus iets mee gedaan gaat worden door partijen en dat er daadwerkelijk iets gaat gebeuren met het Watertorenterrein is er evenwel nog niet.
- Belanghebbenden geven aan dat zij het belangrijk vinden dat:
 - Ze geïnformeerd blijven. De vorm waarin is niet zo belangrijk.
 - Ze een contactpersoon/loket hebben waar zij zelf informatie kunnen inwinnen.
 - Eerlijke informatie wordt gegeven, ook als dit geen fijn bericht is of als men het niet weet.
 - Inbreng serieus wordt genomen.
 - Afspraken worden nagekomen.
 - Er tijdig wordt gecommuniceerd.
 - Er persoonlijk contact, 1-1 gesprekken met het project mogelijk blijft.
 - Bij de organisatie van grotere bijeenkomsten wordt gezorgd dat het gesprek mogelijk blijft (wellicht splitsen in kleinere bijeenkomsten) en niet wordt 'gekaapt' door een enkeling.
 - Contact tussen bewoners onderling mogelijk wordt gemaakt.
 - Communicatie van gemeente en ontwikkelaar wordt afgestemd.
 - Er een transparante belangenafweging wordt gemaakt.

6. Ontwerp Participatieproces Watertorenterrein

Dit participatieplan beschrijft het participatieproces tot het moment van besluitvorming door de gemeenteraad. Na dit moment zijn alle wettelijke mogelijkheden tot reactie, inspraak en bezwaren van toepassing.

6.1 Doel Participatieproces Watertorenterrein

Het doel van participatie bij de ontwikkeling van het Watertorenterrein is het betrekken en afwegen van zoveel mogelijk belangen, zodat een kwalitatief hoogwaardig plan ontstaat dat financieel- en technisch uitvoerbaar is, voldoet aan wet- en regelgeving en zoveel mogelijk maatschappelijk draagvlak heeft. Door participatie kan beter worden ingespeeld op wat er in de omgeving van het Watertorenterrein leeft en meer lokale kennis worden ontsloten. Daarnaast ontstaat door goede participatie/meedoen meer samenwerking en vertrouwen tussen gemeente, ontwikkelaar en bewoners, bedrijven en andere belanghebbenden. Goede participatie helpt de gemeenteraad bij haar besluitvorming.

Watertoren BV gaat daarom een intensief participatieproces in met de buurt en andere belanghebbenden. Het proces is geslaagd als ideeën van de belanghebbenden, die realistisch en haalbaar zijn, worden uitgevoerd. Als ideeën niet uitgevoerd kunnen worden, horen de belanghebbenden op een voor hen begrijpelijke manier waarom ze niet worden uitgevoerd. Met andere woorden, het proces is geslaagd als bij belanghebbenden begrip en draagvlak ontstaat voor de wijze waarop het plan wordt uitgevoerd.

6.2 Criteria participatieproces Watertorenterrein

- Het participatieproces is de verantwoordelijkheid van Watertoren BV en zorgvuldig voorbereid. De Participatiewijzer Nationale Ombudsman is hierbij een leidend principe en op punten aangepast aan de ontwikkeling van het Watertorenterrein (zie bijlage).
- Het doel en de vorm van participatie is vooraf gekozen en gecommuniceerd.
- Iedereen die wil, wordt gehoord. De inbreng wordt gewaardeerd en serieus genomen. In een open en eerlijke communicatie wordt besproken of evt. wensen/oplossingen in alle redelijkheid al of niet haalbaar zijn. Dit wordt vastgelegd en voorzien van argumenten.
- Stemmen van individuele belanghebbenden wegen even zwaar als van georganiseerde belangengroepen.
- Spelregels over participatie en samenwerking (bijvoorbeeld in de werkgroepen en participatiegroep) worden vooraf gemaakt.
- Zoveel mogelijk belangen worden (actief) opgehaald en afgewogen.
- Er is een goede informatievoorziening tijdens het hele participatieproces, actief en adequaat.
- Verschillende vormen van contact en informatieverstrekking (1-1 gesprekken, bijeenkomsten, workshops, mail-updates, website, media) worden aangeboden.

6.3 Participatierol belanghebbenden

Belanghebbenden worden door Watertoren BV ruimhartig uitgenodigd om actief mee te weten, mee te denken en mee te doen in het participatieproces van het Watertorenterrein. Deze participatie beslaat alle thema's die betrekking hebben op de toekomst van het Watertorenterrein.

Meeweten betekent in dit geval voor belanghebbenden, dat zij:

- zich laten informeren via media, huis-aan-huisbrieven, mailberichten;
- zich actief aanmelden voor informatieverstrekking van Watertoren BV;
- contact leggen met Watertoren BV bij een vraag om informatie.

Meedenken betekent in dit geval voor belanghebbenden, dat zij:

- ingaan op uitnodigingen tot gesprek of het bijwonen van bijeenkomsten;
- kennis van de lokale situatie gevraagd en ongevraagd met Watertoren BV delen;
- ideeën, wensen, meningen en voorkeuren kenbaar maken aan Watertoren BV;

Meedoen betekent in dit geval voor belanghebbenden, dat zij:

- zich mede inspannen voor een constructief participatieproces;
- deelnemer zijn in de participatiegroep;
- meedoen in evt. workshops/excursies/activiteiten.

6.4 Organisatie Ontwikkeling Watertorenterrein

Beslissers: Gemeente Sliedrecht en Watertoren BV

Hoe: Stuurgroep Watertorenterrein (Wethouder Sliedrecht, projectregisseur Sliedrecht, Ontwikkelaar Watertoren BV, Projectleider Watertoren BV).

Coördinatie: Gemeente Sliedrecht en Watertoren BV

Hoe: Coördinatieteam Watertorenterrein (Projectregisseur Sliedrecht, Projectleider Watertoren BV, beleidsambtenaar gemeente Sliedrecht (ad-hoc), procesbegeleider participatie, ontwerper).

Uitvoering: Watertoren BV, West 8.

Hoe: Projectteam Watertorenterrein (Projectleider Watertoren BV, ontwerper, planeconoom, procesbegeleider participatie, technische expertise (ad hoc). Maakt gebruik van verslagen van werkgroepen en participatiegroep.

Belanghebbenden. Belanghebbenden, bedrijven, Gemeente Sliedrecht, ontwikkelaar.

Hoe: werkgroepen (per thema, nader te bepalen) en participatiegroep Watertorenterrein (Belanghebbenden, gemeente, ontwikkelaar, procesbegeleider participatie)

Andere overheden/bevoegd gezag. Om het toekomstig plan te laten voldoen aan wet- en regelgeving is vooroverleg nodig met bv. Provincie, Rijkswaterstaat en het Waterschap Rivierenland. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij Watertoren BV.

Samenstelling werkgroepen: Open uitnodiging. Kan wisselend van samenstelling zijn. Afhankelijk van de grootte en onderwerp van de werkgroep zal dit een workshop/vergadervorm krijgen of anderszins. Frequentie: nader te bepalen

Samenstelling participatiegroep (op vrijwillige basis): Voorzitter is procesbegeleider participatie (ook voor facilitering) , evenwichtige samenstelling van belanghebbenden, projectleider Watertoren BV, voor afstemming informatie, notulist voor vastlegging afspraken. Frequentie: 1 x per 2 maanden of nader te bepalen.

Vooraf gezamenlijk commitment aan spelregels, bijvoorbeeld:

- Onderschrijven van richtinggevende, gemeentelijke kaders en kaders van ontwikkelaar.
- Samen zijn de leden verantwoordelijk voor het succes van de participatiegroep.
- Deelname is vrijwillig, maar niet vrijblijvend. De voorzitter zal de verwachtingen van de leden regelmatig peilen.
- Positief kritisch en oplossingsgericht meedenken zijn de kernwoorden voor de werkhouding van de leden: de ontwikkeling van het Watertorenterrein bestaat uit vele belangen en wettelijke eisen. Samen wordt gezocht naar de goede balans waarin alle belangen en wettelijke eisen optimaal tot hun recht komen.
- We zijn open en transparant, wat betekent:
 - o Verwachtingen zijn helder uitgesproken
 - o Heldere communicatie vanuit de projectgroep over de stand van zaken m.b.t. voortgang, ontwerp en onderzoeken

- Iedereen moet vrij kunnen praten en de mogelijkheid hebben het niet eens te zijn met elkaar
- Afspraken omgaan met media. De voorzitter is de enige spreekbuis van de participatiegroep richting de media.
- Het verslag van een bijeenkomst van de participatiegroep wordt als input aan de stuurgroep gestuurd.
- Meedoen in de participatiegroep is niet per definitie hetzelfde als instemmen met de uiteindelijke plannen. Dit zal ook duidelijk worden weergegeven in de verslaglegging.

Rol van de gemeenteraad

De gemeenteraad heeft verschillende rollen in dit proces:

- Kaderstellend. De gemeenteraad heeft 'richtinggevende kaders voor de ontwikkeling van het Watertorenterrein' vastgesteld d.d. 29 oktober 2019.
- Volksvertegenwoordigend. De gemeenteraad wordt actief uitgenodigd aanwezig te zijn bij openbare bijeenkomsten en zo te beluisteren wat de belanghebbenden vinden, ter voorbereiding op besluitvorming over de bestemming van het terrein.
- Verbindend. Door mensen en organisaties actief in verbinding te brengen met Watertoren BV of de participatiegroep.
- Toetsend. Door bij besluitvorming te toetsen hoe de kaders zijn uitgewerkt tot een plan. Daarbij zal de gemeenteraad afwegen of de inbreng vanuit belanghebbenden voldoende is uitgewerkt in het plan en het proces goed is doorlopen.

De gemeenteraad wordt expliciet uitgenodigd om de ontwikkeling van dichtbij te volgen. Zij wordt door de ontwikkelaar in het relatiebestand opgenomen zodat zij op de hoogte zijn van de informatie die gedeeld wordt met belanghebbenden.

Zij zijn van harte uitgenodigd om als toehoorder aanwezig te zijn op openbare bijeenkomsten die de ontwikkelaar organiseert om op deze manier de verbinding te maken met de aanwezigen. Raadsleden voeren niet plenair het woord op deze bijeenkomsten. Gemeenteraadsleden maken geen deel uit (of zijn aanwezig bij) van de (besloten)werkgroepen of (besloten)participatiegroep.

Na iedere ontwikkelfase wordt de gemeenteraad in de gelegenheid gesteld om de voortgang van het proces van de ontwikkelaar/participatiegroep zelf te horen. De intentie is om hiervoor gebruik te maken van het bestaande fractiespecialistenoverleg.

6.5 Planning participatieproces

Fase 1 Verkenning

Doel: Ontwerp participatieproces

Duur: Q3/4 2019

Communicatiemiddelen: Brief huis aan huis, persbericht in krant en Sliedrecht24, uitnodiging startbijeenkomst per mail/brief huis aan huis en persbericht in krant en Sliedrecht24.

Uitvoering: Bureauonderzoek, stakeholdersanalyse, bilaterale gesprekken stakeholders, kennismakingsgesprekken bewoners, startbijeenkomst d.d. 5-10-2019.

Resultaat: Concept Participatieplan ter bespreking met participatiegroep en vaststelling in stuurgroep. Na vaststelling in de stuurgroep wordt het ter besluitvorming aan college van B&W voorgelegd. Daarna ter info aan belanghebbenden en gemeenteraad.

Fase 2 Programma van Aandachtspunten

Doel: Gezamenlijke (ontwikkelaar, gemeente, belanghebbenden) aandachtspunten voor ontwikkeling (opdracht aan ontwerper), inclusief vastgestelde kaders van de gemeente en kaders Watertoren BV.

Duur: Q4 2019/Q1 2020.

Communicatiemiddelen: Mailupdates, informatiebijeenkomst, participatiegroep/werkgroepen, lokale media, website.

Uitvoering: Bij de kennismakingsbijeenkomst op 5 oktober en daarna hebben zich mensen gemeld die actief willen meedoen in dit proces. Dit zijn deels omwonenden, deels andere belanghebbenden. Hieruit is een participatiegroep ontstaan.

In deze fase of een fase hierna kan de behoefte ontstaan om op specifieke thema's (toekomst Watertoren, architectuur, natuur, afstemming dijkversterking etc.) een aparte werkgroep/bijeenkomst/workshop te organiseren. Deze werkgroepen worden net als de participatiegroep gefaciliteerd door Watertoren BV en in principe opgeheven aan het einde van het participatieproces (na fase 5).

Resultaat: Programma van Aandachtspunten vastgesteld door stuurgroep. E.e.a ter informatie aan college van B&W. Gemeenteraad wordt via fractiespecialistenoverleg geïnformeerd door Watertoren BV/participatiegroep.

Fase 3 Schetsontwerp

Doel: Schetsontwerp Stedenbouwkundig plan.

Duur: Q1 2020

Communicatiemiddelen: mailupdates, informatiebijeenkomst, participatiegroep/werkgroepen, lokale media, website.

Uitvoering: Ontwerper maakt, op basis van Programma van Aandachtspunten een Schetsontwerp (evt. in scenario's). Voorkeur en draagvlak wordt in participatiegroep én een brede bijeenkomst gezocht.

Resultaat: Vastgesteld Schetsontwerp door stuurgroep en college van B&W. Gemeenteraad wordt via fractiespecialistenoverleg geïnformeerd door Watertoren BV/participatiegroep.

Fase 4 Voorlopig ontwerp stedenbouwkundig plan

Doel: Voorlopig ontwerp stedenbouwkundig plan als basis voor besluitvorming raad (t.b.v. planologische procedures).

Duur: Q2/3 2020

Communicatiemiddelen: mailupdates, informatiebijeenkomst, participatiegroep/werkgroepen, lokale media, website.

Uitvoering: Ontwerper werkt Schetsontwerp uit tot Voorlopig Ontwerp (VO). Parallel hieraan wordt gewerkt aan de uitgangspuntennotitie Bestemmingsplan met verbrede reikwijdte/omgevingsplan. Afstemming met participatiegroep blijft. Ook wordt het Voorlopig Ontwerp in een brede bijeenkomst gepresenteerd en worden van een brede groep van belanghebbenden reacties gevraagd. Stuurgroep stelt het VO Stedenbouw, verslag participatieproces en uitgangspuntennotitie vast en laat e.e.a. vaststellen door college van B&W.

Resultaat:

- Vastgesteld Voorlopig Ontwerp stedenbouwkundig plan
- Verslag participatieproces, waarin wordt weergegeven hoe het proces verlopen is en wat er met het resultaat van de participatie is gedaan.
- Uitgangspuntennotitie Bestemmingsplan met verbrede reikwijdte. Hiermee eindigt het informele participatieproces en begint de wettelijke inspraak.

Fase 5 Besluitvorming ontwerp bestemmingsplan (met verbrede reikwijdte)

Doel: Ontwerp Bestemmingsplan (met verbrede reikwijdte) Watertorenterrein.

Duur: Q3/4 2020

Communicatiemiddelen: mailupdates, website, gemeentelijke communicatiekanalen.

Uitvoering: Opstellen ontwerp bestemmingsplan op basis van VO stedenbouwkundig plan en uitgangspuntennotitie. Het ontwerp bestemmingsplan Watertorenterrein wordt vastgesteld door het college van B&W, waarna e.e.a. openstaat voor reacties en zienswijzen. Gemeente zorgt voor besluitvormingstraject gemeenteraad, college- en raadsvoorstellen, evt. zienswijze-en/of bezwaarprocedures en stemt deze af met Watertoren BV. De participatiegroep wordt door Watertoren BV geïnformeerd over inhoud en voortgang.

Resultaat: Vastgesteld Ontwerp bestemmingsplan (met verbrede reikwijdte)

Watertorenterrein.

Fase 6 Besluitvorming bestemmingsplan (met verbrede reikwijdte)

Doel: Besluitvorming bestemmingsplan (met verbrede reikwijdte) door gemeenteraad.

Duur: Q4 2020

Communicatiemiddelen: mailupdates, website, gemeentelijke communicatiekanalen

Uitvoering: Na verwerking van de reacties en zienswijzen op het ontwerp bestemmingsplan wordt e.e.a. ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad.

Resultaat: Vastgesteld Bestemmingsplan (met verbrede reikwijdte) Watertorenterrein.

<i>Verkenning</i>	<i>PvA</i>	<i>Schetsontwerp</i>	<i>Voorl.Ontwerp</i>	<i>Besluitvorming</i>	
Q3 2019	Q4 2019	Q 1 2020	Q2 2020	Q3 2020	Q4 2020

7. Communicatie

Regelmatig (na iedere stuurgroep/participatiegroep) wordt een stand van zaken breed verspreid onder belanghebbenden.

Mail-updates worden regelmatig gedaan aan adressenlijst (kan men zich voor abonneren)

Bij grote openbare bijeenkomsten wordt ook de pers uitgenodigd.

Communicatie en het delen van info uit werkgroepen en participatiegroep gebeurt gecoördineerd via de procesbegeleider participatie via mail updates, website (nader te bepalen) en media.

8. Gegevensbescherming

Watertoren BV houdt zich aan wettelijke privacyregels. Voor de omgang met persoonsgegevens in Nederland zijn deze regels vastgelegd in de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). De AVG gaat over het rechtmatig omgaan met persoonsgegevens. Persoonsgegevens mogen alleen worden verwerkt in overeenstemming met de wet. Voor de betrokkene (dat is degene van wie de persoonsgegevens verwerkt worden) moet het behoorlijk en transparant zijn hoe en waarom de persoonsgegevens verwerkt worden.

BIJLAGE 1

Participatiewijzer Nationale Ombudsman

Veel gemeenten werken al met de [Participatiewijzer van de Nationale ombudsman](#). Daarin zijn “tien spelregels voor behoorlijk omgaan met inbreng en inspraak van burgers” opgenomen.

Behoorlijke participatie is volgens de Ombudsman:

- Dat er bij de voorbereiding goed wordt nagedacht over de vorm van participatie die wordt gekozen: maak heldere keuzen vooraf.
- Dat de gemeente/ontwikkelaar ook echt geïnteresseerd moet zijn in en waarde hechten aan de bijdrage van de burger: zorg voor een constructieve houding.
- Dat er een goede informatievoorziening is tijdens het hele participatieproces: zorg voor actieve en adequate informatieverstrekking.

De tien spelregels zijn samengesteld op basis van de ervaring van de ombudsman met overheden. Om deze regels passend te maken bij de ontwikkeling en context van het Watertorenterrein, zijn een aantal aanpassingen nodig. De participatiewijzer is al enige jaren oud en (soms wat formeel ouderwets) geschreven vanuit de optiek van de overheid, waarbij consequent over ‘burgers’ wordt gesproken. In de ontwikkeling van het Watertorenterrein spreken wij niet over ‘burgers’, maar over ‘belanghebbenden’. Ook de participatiegraad/participatieladder is een overheidsinstrument en als zodanig geformuleerd. Watertoren BV kiest voor een formulering (meeweten, meedenken en meedoen) die meer recht doet aan de concrete activiteiten van de belanghebbenden in de beschreven participatie. Waar in de participatiewijzer over gemeente wordt gesproken, geldt in dit geval dat de ontwikkelaar verantwoordelijk is voor de participatie.

De (aangepaste) spelregels zijn:

1. Gemeente motiveert of en zo ja, hoe ze belanghebbenden betreft bij beleids- en besluitvorming. Criteria daarbij zijn: heeft het invloed op de leefomgeving en is er ruimte voor participatie.
2. Gemeente maakt participatie een vast onderdeel van het politieke en bestuurlijke besluitvormingstraject.
3. Gemeente gaat zeer terughoudend om met de mogelijkheid participatie te beperken van- wege het algemeen belang. Kiest de gemeente er toch voor participatie te beperken dan moet ze deze keuze motiveren.
4. De initiatiefnemer bepaalt, voordat het participatietraject van start gaat, welke rol de belanghebbende krijgt.
5. De initiatiefnemer zorgt voor een zorgvuldig vormgegeven participatieproces. Dit betekent dat de initiatiefnemer expliciet maakt:
 1. Welk onderwerp ter discussie staat;
 2. Wie ze bij de beleids-/besluitvorming betreft, dus wie de belanghebbenden zijn;
 3. Op welke wijze ze het participatieproces inricht, zo mogelijk in overleg met de belanghebbenden;

6. Op welke wijze ze de belanghebbende het best kan bereiken, bijvoorbeeld per brief, via de media of huisbezoek.
7. De initiatiefnemer is oprecht geïnteresseerd in hetgeen belanghebbenden naar voren brengen en laat dat merken in woord en daad. Van belanghebbenden mag een constructieve bijdrage worden verwacht.
8. De initiatiefnemer weegt de inbreng van belanghebbenden mee in het uiteindelijke plan en maakt dat zichtbaar.
9. De initiatiefnemer levert extra inspanning om álle belanghebbenden actief te betrekken, dus ook degenen die zich niet meteen in eerste instantie zelf aanmelden.
10. De initiatiefnemer informeert de belanghebbenden tijdig en volledig over het onderwerp van participatie, hun rol en de manier waarop het participatieproces vorm krijgt.
11. De initiatiefnemer informeert belanghebbenden gedurende het participatietraject regelmatig over wat er gebeurt met hun inbreng. De inbreng van belanghebbenden wordt schriftelijk vastgelegd. De initiatiefnemer informeert belanghebbenden ook over lang stilliggen, uitstel of wijziging van voornemens of plannen van de initiatiefnemer. De initiatiefnemer motiveert haar keuzes waarbij ze aandacht besteedt aan de door belanghebbenden naar voren gebrachte (tegen)argumenten.